

รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์

โครงการ

การศึกษาสถานภาพ และแนวโน้มการย้ายฐานธุรกิจ
ของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นมายังประเทศไทย

เสนอต่อ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

โดย

คณะบริหารธุรกิจ

สถาบันเทคโนโลยีไทย – ญี่ปุ่น

สสว. ➤

รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์

โครงการ

การศึกษาสถานภาพและแนวโน้มการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นมายัง
ประเทศไทย

เสนอต่อ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

โดย

บริหารธุรกิจ

สถาบันเทคโนโลยีไทย – ญี่ปุ่น

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ค
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มา	1
จุดประสงค์ของงานวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความสำคัญของ SMEs ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ	7
คำจำกัดความของ SMEs	9
แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับที่ 3 (2555-2559)	10
ภาพรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของญี่ปุ่น	13
นโยบายและมาตรการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของญี่ปุ่น	15
การลงทุน	19
ความหมายของการลงทุน	19
รูปแบบของการลงทุน	20
หลักทั่วไปเกี่ยวกับการลงทุน	20
ประเภทของการลงทุน	21
จุดมุ่งหมายในการลงทุน	23
ความจำเป็นในการกำหนดหลักเกณฑ์การลงทุน	26
การลงทุนของประเทศญี่ปุ่นในประเทศไทย	27
ภาวะการลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่นในประเทศไทย ปี 2551-2553	27
องค์ประกอบของการขยายฐานในต่างประเทศของ SMEs ญี่ปุ่น ในปัจจุบัน	42
และสภาพแวดล้อมที่ทำให้ SMEs ญี่ปุ่นต้องไปขยายฐาน ลงทุนในต่างประเทศ	

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 3	ระเบียบการวิจัย	45
	แบบของการวิจัย	45
	ประชากร	45
	กลุ่มตัวอย่าง	46
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	47
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	48
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	49
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
	การวิเคราะห์องค์ประกอบ	49
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
บทที่ 5	สรุป อภิปราย ข้อเสนอแนะ	175
	ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไป	175
	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการย้ายฐานของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น	179
	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อการย้ายฐานของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น	182
	สรุปผลการสัมภาษณ์ความเห็นในเชิงลึก (In-depth Interview) จำแนกตามสาขาอุตสาหกรรม/ ธุรกิจ	188
	ปัจจัยดึงดูดที่ส่งผลให้ญี่ปุ่นมาลงทุนในประเทศไทย	192
	ปัจจัยผลักดันที่ส่งผลให้ญี่ปุ่นมาลงทุนในประเทศไทย	193
	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	194
	บรรณานุกรม	196
	ภาคผนวก	199

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	คำจำกัดความของ SMEs ของประเทศต่างๆ	9
2	ประเภทอุตสาหกรรมของการลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทย	14
3	แสดงยอดการลงทุนของประเทศญี่ปุ่น ช่วงปี 2535-2539	27
4	สรุปข้อมูลบริษัท สัญชาติญี่ปุ่นมายังประเทศไทยตั้งแต่ปี 2001 -2010 (10ปี)	40
5	สรุปข้อมูลบริษัท สัญชาติญี่ปุ่นมายังประเทศไทยข้อมูล 10 ปี (2001-2010) โครงการลงทุนจำแนกตามสาขา	41
6	จำนวน ร้อยละ ของขนาดบริษัทในประเทศญี่ปุ่น (ใช้นิยามการจัดขนาดของประเทศญี่ปุ่น)	56
7	จำนวนและสัดส่วนของบริษัทตัวอย่าง จำแนกตามทุนจดทะเบียนในประเทศไทย	57
8	จำนวน ร้อยละ ของจำนวนพนักงานประจำ	59
9	จำนวน ร้อยละ ของพนักงานชั่วคราว	61
10	จำนวน ร้อยละ ของลักษณะของธุรกิจ	63
11	จำนวนและสัดส่วนของบริษัทตัวอย่างจำแนกตามผลิตภัณฑ์หลัก	65
12	จำนวน ร้อยละ ของสัดส่วนระหว่างการขายภายในประเทศและนอกประเทศ	67
13	จำนวน ร้อยละ ตลาดส่งออกหลักของธุรกิจ	69
14	จำนวน ร้อยละ ของระยะเวลาที่บริษัทย้ายฐานธุรกิจมาประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน	70
15	จำนวน ความต้องการพื้นที่ที่บริษัทต้องการย้ายฐานธุรกิจมาประเทศไทยครั้งแรก	72
16	จำนวน ร้อยละ ของเหตุผลในการย้ายฐานธุรกิจ	74
17	จำนวน ร้อยละ ของความพร้อมในการย้ายฐานธุรกิจในด้านต่างๆมายังประเทศไทย	76
18	จำนวน ร้อยละ ของลักษณะของการย้ายมายังประเทศไทย	77
19	จำนวน ร้อยละ อนาคต บริษัทมีแผนเรื่องการย้ายฐานธุรกิจลักษณะใด	79
20	จำนวน ร้อยละ ของการย้ายฐานธุรกิจจากประเทศไทย ท่านจะย้ายไปประเทศใด	81
21	จำนวน ร้อยละ ของเหตุผลที่ต้องการย้ายไปลงทุนในประเทศอื่น	83
22	จำนวน ร้อยละ ของเหตุผลที่ยังต้องการเลือกประเทศไทย	85
23	จำนวน ร้อยละ ของลักษณะของธุรกิจไทยที่เป็นคู่ค้าในปัจจุบัน	87
24	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการย้ายฐานธุรกิจ ภาพรวม จำแนกรายด้าน	88
25	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการย้ายฐานธุรกิจ ด้านปัญหาและสาเหตุในการย้ายฐานธุรกิจ จำแนกตามรายชื่อ	89

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการย้ายฐานธุรกิจ ด้านความพร้อมในการย้ายฐานธุรกิจ จำแนกตามรายข้อ	90
27	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการย้ายฐานธุรกิจ ด้านสภาพการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการลงทุนในประเทศไทย จำแนกตามรายข้อ	91
28	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการย้ายฐานธุรกิจ รายด้านจำแนกตามลักษณะของธุรกิจ	93
29	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการย้ายฐานธุรกิจรายด้าน จำแนกตามผลิตภัณฑ์หลัก	96
30	จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเคน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของความแปรปรวนสะสม	101
31	องค์ประกอบที่ 1 ด้านสภาพการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการลงทุน	102
32	องค์ประกอบที่ 2 ด้านปัญหาและสาเหตุในการย้ายฐานธุรกิจ	103
33	องค์ประกอบที่ 3 ด้านความพร้อมในการย้ายฐานธุรกิจ	104
34	องค์ประกอบที่ 4 ด้านการตลาด	104
35	องค์ประกอบที่ 5 ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ	105
36	องค์ประกอบที่ 6 ด้านค่าจ้างแรงงาน	105
37	จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเคน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของความแปรปรวนสะสมของขนาดธุรกิจ ขนาดใหญ่	106
38	องค์ประกอบที่ 1 ด้านความพร้อมในการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดใหญ่	107
39	องค์ประกอบที่ 2 ด้านปัญหาและสาเหตุ ในการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดใหญ่	108
40	องค์ประกอบที่ 3 ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานในการย้ายฐานธุรกิจ ของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดใหญ่	109
41	องค์ประกอบที่ 4 ด้านการตลาดในการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดใหญ่	109
42	องค์ประกอบที่ 5 ด้านสภาพการณ์ที่เป็นประโยชน์ ของการย้ายฐานธุรกิจ ของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดใหญ่	110
43	องค์ประกอบที่ 6 ด้านค่าจ้างแรงงาน	110
44	จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเคน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของความแปรปรวนสะสมของขนาดธุรกิจ ขนาดกลาง	111

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
45	องค์ประกอบที่ 1 ด้านสภาพการณ์ที่เป็นประโยชน์ ของการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดกลาง	112
46	องค์ประกอบที่ 2 ด้านปัญหาและสาเหตุ ในการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดกลาง	113
47	องค์ประกอบที่ 3 ด้านความพร้อมในการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดกลาง	114
48	องค์ประกอบที่ 4 ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานในการย้ายฐานธุรกิจ ของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดกลาง	114
49	องค์ประกอบที่ 5 ด้านการตลาดในการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดกลาง	115
50	องค์ประกอบที่ 6 ด้านต้นทุนค่าจ้างแรงงานในประเทศไทยในการย้ายฐานธุรกิจ ของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดกลาง	116
51	จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเคน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของความแปรปรวนสะสมของขนาดธุรกิจ ขนาดเล็ก	117
52	องค์ประกอบที่ 1 ด้านความพร้อม ของการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดเล็ก	118
53	องค์ประกอบที่ 2 ด้านปัญหาและสาเหตุ ในการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดเล็ก	119
54	องค์ประกอบที่ 3 ด้านสภาพการณ์ของไทยในการย้ายฐานธุรกิจของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดเล็ก	120
55	องค์ประกอบที่ 4 ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดเล็ก	121
56	องค์ประกอบที่ 5 ด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดเล็ก	121
57	องค์ประกอบที่ 6 ด้านสภาพการณ์ของไทย ของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดเล็ก	122
58	องค์ประกอบที่ 7 ด้านสิทธิประโยชน์ของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดเล็ก	122
59	องค์ประกอบที่ 8 ด้านสถานการณ์ของญี่ปุ่นของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดเล็ก	123
60	จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเคน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของความแปรปรวนสะสมของผลิตภัณฑ์หลักชิ้นส่วนรถยนต์	124
61	องค์ประกอบที่ 1 ด้านสภาพการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการลงทุน ของผลิตภัณฑ์หลักชิ้นส่วนรถยนต์	125
62	องค์ประกอบที่ 2 ด้านความพร้อมในการย้ายฐานธุรกิจของผลิตภัณฑ์หลักชิ้นส่วนรถยนต์	126

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
63	องค์ประกอบที่ 3 ด้านปัญหาและสาเหตุในการย้ายฐานธุรกิจของผลิตภัณฑ์หลักชิ้นส่วนรถยนต์ 127
64	องค์ประกอบที่ 4 ด้านการสนับสนุนจากประเทศไทยของผลิตภัณฑ์หลักชิ้นส่วนรถยนต์ 127
65	องค์ประกอบที่ 5 ด้านอัตราค่าแรงในประเทศไทยของผลิตภัณฑ์หลักชิ้นส่วนรถยนต์ 128
66	องค์ประกอบที่ 6 ด้านการขยายตลาดของผลิตภัณฑ์หลักชิ้นส่วนรถยนต์ 128
67	องค์ประกอบที่ 7 ด้านปัญหาค่าของเงินและค่าจ้าง ในการย้ายฐานธุรกิจ ของผลิตภัณฑ์หลักชิ้นส่วนรถยนต์ 129
68	จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเคน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของความแปรปรวนสะสม ของผลิตภัณฑ์หลัก เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 130
69	องค์ประกอบที่ 1 ด้านสภาพการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการลงทุนของผลิตภัณฑ์หลัก เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 131
70	องค์ประกอบที่ 2 ด้านความพร้อมในการย้ายฐานธุรกิจของผลิตภัณฑ์หลัก เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 132
71	องค์ประกอบที่ 3 ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐของผลิตภัณฑ์หลัก เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 133
72	องค์ประกอบที่ 4 ด้านปัญหาและสาเหตุในการย้ายฐานธุรกิจของผลิตภัณฑ์หลัก เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 134
73	องค์ประกอบที่ 5 ด้านสภาพการณ์ในประเทศไทยธุรกิจของผลิตภัณฑ์หลัก เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 134
74	องค์ประกอบที่ 6 ด้านการตลาดในการย้ายฐานธุรกิจของผลิตภัณฑ์หลัก เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 135
75	องค์ประกอบที่ 7 ด้านต้นทุนค่าจ้างแรงงานในประเทศไทยในการย้ายฐานธุรกิจ ของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่น ธุรกิจขนาดกลาง 136

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	โครงการลงทุนญี่ปุ่นที่ยื่นขอรับการส่งเสริมระหว่างปี 2549-2553	29
2	โครงการลงทุนญี่ปุ่นที่ได้รับการอนุมัติส่งเสริมระหว่างปี 2549-2553	29
3	สัดส่วนจำนวนโครงการ มูลค่า การได้รับอนุมัติการลงทุนลงทุนจากญี่ปุ่น เพื่อขอรับการ ส่งเสริมการลงทุนปี 2551	31
4	ร้อยละของจำนวนโครงการ มูลค่า ของการได้รับอนุมัติการลงทุนลงทุนจากญี่ปุ่นเพื่อ ขอรับการส่งเสริมการลงทุนปี 2552	32
5	สัดส่วนจำนวน โครงการ มูลค่า การได้รับอนุมัติการลงทุนลงทุนจากญี่ปุ่นเพื่อขอรับการ ส่งเสริมการลงทุนปี 2553	33
6	โครงการและมูลค่าการลงทุนจากญี่ปุ่นในปี 2551 จำแนกตามสาขาการลงทุน	35
7	โครงการและมูลค่าการลงทุนจากญี่ปุ่นในปี 2552 จำแนกตามสาขาการลงทุน	36
8	โครงการและมูลค่าการลงทุนจากญี่ปุ่นในปี 2553 จำแนกตามสาขาการลงทุน	37